

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

بسمه تعالی

ساعت برگزاری: ۹ صبح نمره: ۱۳ مدت پانجمین: ۹۰ دقیقه

امتحانات متمرکز تکمیلی نیمسال دوم ۱۴۰۲-۱۴۰۳

رشته فقه و اصول

مهر مدرسه

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد امتحان:	۳۴۰۳۲/۰۲
تاریخ آزمون:	۱۴۰۳/۰۳/۱۹
عنوان:	فقه ۱۰
کتاب:	المکاسب المحرمه شیخ انصاری
محدوده:	از ابتدای المسأله الثالثه عشره (الغناء) تا ابتدای المسأله الثالثه (ما يأخذہ السلطان) من خاتمة النوع
حذفیات:	طبق مصوبه

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه علمیه: شهرستان: استان:

۱- مرجع در لهُو بودن و حاکم به تحقق آن به ترتیب کدام است؟

أ) عرف - شرع

ب) عرف - وجدان

ج) عقل - عرف

د) عرف عقل

۰/۲۵

۲- کدام گزینه مستثنیات کذب را بیان کرده است؟

أ) ضرورت، اصلاح ذات البین، افساء باطل

ب) رد بدعت گذار، اصلاح ذات البین، ضرورت

ج) ضرورت (مانند حفظ جان و مال خود و برادران و خواهران ایمانی)، اصلاح ذات البین

د) موارد ب و ج

۰/۲۵

۳- مستثنیات غنا از نظر شیخ انصاری کدام است؟

أ) حُداء، عروسی

ب) عروسی، تلاوت قرآن، مرثیه

ج) حُداء، تلاوت، عروسی

د) مرثیه، عروسی

۰/۲۵

۴- اشکالات شیخ انصاری بر تعریف صاحب مفتاح الکرامه که غناء را به معنای کشیدن صوت و تحسین و ترجیع می‌داند را بیان نمایید. (سه مورد کافی است)

شیخ پنج اشکال مطرح می‌کند در صورتی که در پاسخ طلبه موارد دیگری غیر از این سه مورد ذکر شده بود مورد قبول است:

طبق بیان شما لازم می‌آید واژه طرب مشترک لفظی باشد در حالی که اشتراک لفظی برخلاف اصل است.

لازم می‌آید که آوردن کلمه مطرب در تعریف مشهور، لغو و زیادی است.

هیچ کدام از ماده طرب یا هیئت اطراب و تطریب، مقتضی معنای تحسین و ترجیع نیست.

۱/۵

۵- احتمالاتی را که شیخ انصاری در روایت "ان الغیبه لتاکل الحسنات کما تاکل النار الحطب" در باره اکل الحسنات بیان کرده بنویسید.

مراد از اکل حسنات همان احباط است.

مراد اضمحلال و گم شدن ثواب حسنات بواسطه غیبت کردن

مراد انتقال حسنات به غیبت شونده می‌باشد.

۱/۵

۶- به سوالات زیر پاسخ دهید.

أ) یکی از تعاریف غیبت را بنویسید.

غیبت این است که انسان بدی‌ها و زشتی‌های موجود در دیگری را بیان کند.

ب) آیا حرمت غیبت شامل مخالفین هم می‌شود؟

حرمت غیبت مخصوص مومنین و غیبت مخالفین جایز است همانطور که لعن آنها جایز است.

۱/۲۵

ج) آیا غیبت مجنون جایز است؟

غیبت مجنون جایز نیست به عمومیت برخی ادله حرمت غیبت ولی برخی معتقدند که مجانین استثنا شده اند چون از شنیدن غیبت متاثر نمی‌شوند و حال اینکه در روایت تصریح شده که غیبت شونده متاثر شود.

۷- در بحث قمار اشکال شیخ بر عبارت «ما ذکره من جواز الرهن بعنوان الوفاء بالعهد فلم افهم معناه» به همراه دلیل تبیین شود.

اینکه از باب وفای به عهد حکم به جواز اخذ عوض بدهیم و حرمت را برداریم معنایش را تمی فهمیم؛ زیرا عهده‌ی که در ضمن عقد فاسد باشد، معنا ندارد که وفای به آن مستحب بوده زیراترتیب آثار ملکیت بر چیزی که سبب تملک در آن حاصل نشده استجابی ندارد مگر اینکه مراد وفاء صوری باشد؛ یعنی شخص بازنده، رهن را با یک تملیک جدیدی به ملک شخص برنده در آورد.

۸- ادله قائلین به حرمت در بازی با غیر آلات قمار و بدون رهن را بیان کنید.

اجماع فقهای شیعه - عموم روایت "لاسبق فی الثلاثه: الخف و الحافر و النصل" - استدلال به عمومات حرمت قمار - استدلال به روایاتی که به طور مطلق لهو و لعب و باطل را نهی می‌نمایند.

۹- آیا طبق نظر شیخ انصاری، بر خلف وعده، کذب اطلاق می‌شود؟

برخی قائلند که کذب است؛ ولی شیخ می‌گوید بر خلف وعده کذب اطلاق نمی‌شود؛ زیرا کذب از مقوله خبر و صفت خبر است و خلف وعده از مقوله عمل است.

۱۰- توره را تعریف کرده و بیان کنید آیا توره کذب است؟

توره عبارت است از اینکه متکلمی لفظی را بگوید و از آن معنایی را اراده کند که مطابق واقع است، ولی قصد متکلم از القاء این لفظ آنست که مخاطب خلافان معنای منظور نظر متکلم را بفهمد
شیخ می‌فرماید توره از کذب محسوب نمی‌شود.

۱۱- به سوالات زیر پاسخ دهید.

أ) الف- دلیل حرمت کهنات چیست؟

نهی خلاف یعنی احدی در مسئله مخالفت نکرده است.
اخبار و روایات

ب) ب- حکم لهو و لعب و لغو چیست؟

به ادله اربعه لهو حرام است و اگر لغو مرادف لهو باشد حکمش حرمت است و لعب فقها حکم به حرمت مطلق آن نداده اند.

۱۲- «من هنا يعلم فساد الاستدلال علی هذا المطلب، بمنافاة ذلك للإخلاص فی العمل؛ لانتقاضه طرداً و عكساً بالمندوب و الواجب التوصلی» دلیل صاحب ریاض بر حرمت اخذ اجرت بر واجبات و نقد شیخ را بر آن بنویسید.

صاحب ریاض قائل است که به دلیل اجماع و اینکه اخذ اجرت بر واجبات با قصد قربت و اخلاص در عمل منافی است؛ لذا برای صحت عمل و مقریبت باید عوض و اجرتی در کار نباشد.

شیخ می‌فرماید استدلال صاحب ریاض طرداً و عکسا ماده نقض دارد؛ زیرا مستحبات عبادی را هم شامل می‌شود و حال اینکه صاحب ریاض اخذ اجرت بر غیر واجبات را جایز می‌داند و همچنین این دلیل واجبات توصلی را شامل نمی‌شود؛ زیرا در آنها قصد قربت معتبر نیست و باید اخذ اجرت در آنها جایز باشد و در حالی که صاحب ریاض جایز نمی‌داند.

۱۳- نظر مرحوم شیخ انصاری در مورد اخذ اجرت بر واجبات در فروض زیر را بنویسید.

أ) واجب عینی تعیینی تعبدی و توصلی

اخذ اجرت حرام است.

ب) واجب عینی تخییری تعبدی و توصلی

شیخ تعبدی را با تردید بیان و با اگر رد می‌شود؛ ولی در توصلی اخذ اجرت را جایز دانسته بر خصوصیت فردیه

ج) واجب کفایی تعبدی و توصلی

در تعبدی اخذ اجرت جایز نیست؛ ولی در توصلی جایز است.

۱

۱

۰/۷۵

۰/۷۵

۱

۲

۱/۵